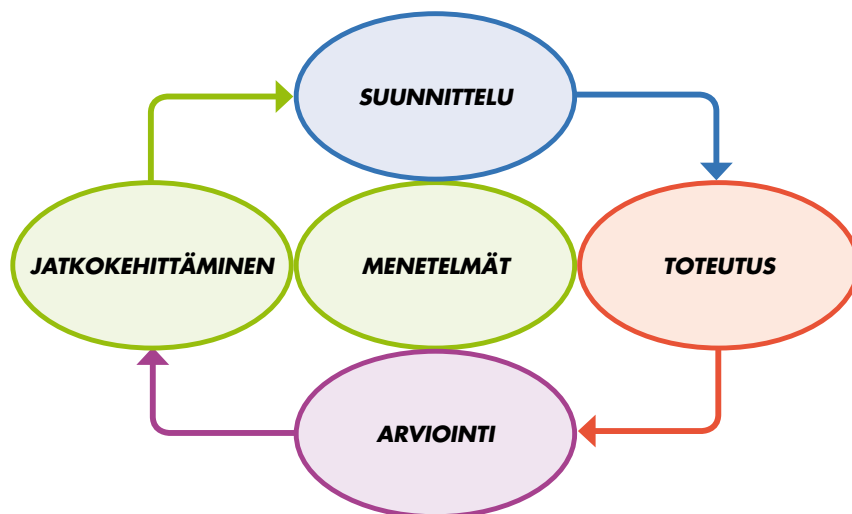

LIITE 1: ARVIOINTIKRITEERISTÖ AMMATILLISEN KOULUTUKSEN OPPIMISYMPÄRISTÖJEN SUUNNITTELUUN JA KEHITTÄVÄÄN ARVIOINTIIN

Huom.! Kriteeristöä voidaan käyttää monin eri tavoin arvioinnin tavoitteen ja tilaajan tarpeen mukaan. Kriteeristöä voidaan käyttää esimerkiksi vain suunnittelu- tai toteutusvaiheen kysymyksiä tai valita eri vaiheista vain tietty arvioinnin kohde, esim. opiskelijälähtöisyys.

Arviointikriteeristön on tarkoitus toimia oppimisympäristöjen suunnittelun ja kehittämisen tukena. Oppimisympäristön arviointikriteeristö on vaiheistettu neljään osaan: **I SUUNNITTELU** **II TOTEUTUS** **III ARVIOINTI** ja **IV KEHITTÄMINEN**. Kuhunkin vaiheeseen on valittu ne kriteerit, joihin kulloinkin tulee kiinnittää huomiota. Kriteeristö perustuu CQAF-malliin.

Kuvio 1. CQAF-malli.

OPETUSHALLITUS

OPPIMISYMPÄRISTÖT

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoanut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

Oppimisympäristön keskeiset arviointikohteet:

1. Opiskelijälähtöisyys (mm. henkilökohtaistamisen mahdollisuudet, terveys ja turvallisuus sekä henkinen hyvinvointi)
2. Tutkinnon perusteiden mukaisuus
3. Tavoitteellisen oppimisen tuki /opetus- ja ohjausmenetelmät
4. Oppimisympäristön resurssit
5. Oppimisen ja osaamisen arviointi

OHJE oppimisympäristön vertaisarvioijalle

1. Tutustu kriteeristöissä mainittuihin arviointikohteisiin ja kriteereihin.
2. Perehdy arvioinnin kohteena olevasta oppimisympäristöstä ennakkoon toimitettuun aineistoon.
3. Mieti, keneltä ja millaista lisätietoa tarvitset, jotta pystyt arvioimaan oppimisympäristöä siten, että arviosi on oikeudenmukainen. Huom.! Arvioinnista kirjoitetaan sanallinen palauteraportti, johon kootaan oppimisympäristön keskeiset vahvuudet, kehittämiskohteet, mahdollisuudet ja uhat. Kaikkia kriteerejä ei siis tarvitse käyttää.
4. Muotoile tarkentavat lisäkysymyksesi, jotka esität opiskelijoiden, työelämän edustajien ja oppilaitoksen edustajien haastatteluissa.
5. Laadi lopullinen arviosi dokumentaation, haastattelujen ja havainnoinnin perusteella.
6. Vertaiskäynnin päätteeksi arvioijat kokoontuvat yhteiseen palaveriin, jossa arvioijien muistiinpanojen ja yhteisen keskustelun pohjalta kootaan lopullinen palauteraportti. Siihen kirjataan oppimisympäristön keskeiset vahvuudet, kehittämiskohteet, mahdollisuudet ja uhat. Palauteraportti luovutetaan kehittäjille yhteisessä palautetilaisuudessa.

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

ARVIOINTIKOHEET JA KRITERIT	Hyödynnä alla olevia avavia kysymyksiä arvioidessasi dokumenttien perusteella sekä suunnitellessasi tarkentavia lisäkysymyksiä vertaiskäynnin haastatteluja varten.	Arvioijat muodostavat näkemyksensä arvioinnin kohteesta havaintojensa, haastattelujen ja muun arvioinnissa käytetyn aineiston pohjalta. Toteutuminen 1 = ei toteudu, 2 = toteutuu joskus/kehittävää, 3 = toteutuu useimmiten/erinomainen												Kehittämistarve ja -suunnitelma Kommentit, havainnot, puutteet, kehittämisehdotukset jne. Kirjaa myös lyhyesti, perustuuko arvio haastatteluun vai dokumentaatioon, ja mainitse mihin.
I OPPIMISYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUVAIHE		Arvioijan arviointi			Opiskelijat			Työelämän edustajat			Oppilaitoksen henkilöstön edustajat			
1. OPISKELIJALÄHTÖISYYS		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1.1 Opiskelijoiden lähtökohdat on selvitetty.	Aikaisemmin hankittu osaaminen, aiemat tiedot ja taidot, oppimisvalmiudet sekä opiskelijan henkilökohtainen tilanne on selvitetty. Miten?													
1.2 Opiskelijat osallistuvat oppimisympäristönsä suunnitteluun.	Miten?													
1.3 Oppimisympäristö on suunniteltu opiskelijoiden henkilökohtaiset näkemykset ja oppimistavoitteet huomioiden.	<ul style="list-style-type: none"> - Miten oppimisympäristöt on huomioitu HOPSissa? - Miten oppimisympäristö mahdollistaa henkilökohtaisen opiskelupolun? - Mitkä ovat opiskelijan kiinnostuksen kohteet, ja miten merkityksellinen opittava asia on oppijalle? 													
1.4 Oppimisympäristön turvallisuusriskit on tiedostettu ja niihin on varauduttu.	<p><i>Onko työpaikan/ympäristön turvallisuusriskit selvitetty ja arvioitu? (Työturvallisuuslaki 738/2002, 10§.)</i></p> <p><i>Miten opiskelija perehdytetään turvallisuusmääräyksiin ja -ohjeisiin?</i></p> <p><i>Miten varmistetaan, että opiskelija osaa toimia työturvallisuusohjeiden mukaan?</i></p>													

1 Oppimisympäristön suunnitteluvaihe		Arvioijan arviointi			Opiskelijat			Työelämän edustajat			Oppilaitoksen henkilöstön edustajat		
2. TUTKINNON PERUSTEIDEN MUKAISUUS		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
2.1 Oppimisympäristö suunnitellaan tutkinnon perusteiden mukaisiin työtehtäväkokonaisuuksiin (työprosessit, työmenetelmät, välineet, materiaalit ja tiedonhallinta).	Millaista osaamista oppimisympäristössä voi hankkia?												
2.2 Oppimisympäristö on suunniteltu siten, että ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien integrointi on mahdollista.	Mitä? Miten?												
2.3 Oppimisympäristö on suunniteltu siten, että se tukee elinikäisen oppimisen avaintaitojen kehittymistä.	Mitä taitoja? Miten?												
3. TAVOITTEELLISEN OPPIMISEN TUKI: OPETUS- JA OHJAUSMENETELMÄT													
3.1 Opetus ja ohjaus ovat suunniteltuja. Ohjaussuunnitelma sisältää opetuksen ja ohjauksen tavoitteet, kohteet, menetelmät ja aikataulutukset.	<ul style="list-style-type: none"> – Onko ohjaussuunnitelma olemassa? – Kenen/keiden laatima se on? Miten eri toimijat osallistuvat ohjaukseen (opiskelijat, opettajat, työpaikan edustajat)? – Miten oppimisympäristössä tuetaan oppimista monipuolisin menetelmin? – Millaisia menetelmiä käytetään? – Miten ohjaus dokumentoidaan? 												
3.2 Opiskelija tuntee työn ammattitaitovaatimukset (vrt. tutkinnon perusteiden osaamistavoitteet).	Miten ammatti ja siinä tarvittava osaaminen ovat tulleet tutuiksi?												
3.3 Opiskelijan ohjaukseen osallistuvat työelämän edustajat tuntevat opiskelijan oppimisen tavoitteet ja sisällöt (vrt. tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset).	– Miten työelämän edustajat ovat perehtyneet tutkinnon perusteisiin ja opiskelijan HOPSiin?												

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

I Oppimisympäristön suunnitteluvaihe		Arvioijan arviointi			Opiskelijat			Työelämän edustajat			Oppilaitoksen henkilöstön edustajat		
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
4. OPPIMISYMPÄRISTÖN RESURSSIT													
4.1 Suunnitteluvaiheessa on huomioitu oppimisympäristön välineiden, varusteiden ja laitteiden ajanmukaisuus ja toimivuus.	Millaisia välineitä ja työkaluja on mahdollista käyttää? Onko selkeät käyttö- ja huolto-ohjeet?												
4.2 Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään opetuksessa ja ohjauksessa.	Missä roolissa? A) oppimateriaalikanavana B) tietolähteenä, tiedonhaun työkaluna C) kommunikaation työkaluna D) yhteisöllisen työskentelyn alustana E) tiedonrakentelun ja omien tuotosten tekemisen työkaluna F) ajattelutyökaluna, reflektiokumppanina ja oppimisprosessin näkyväksi tekijänä.												
4.3 Oppimisympäristö on suunniteltu siten, että opiskelijoilla on mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa ko. ammattialan edustajan kanssa.	Millä tavoin?												
4.4 Tukipalvelut on organisoitu siten, että ne ovat oppimisympäristössä toimivien saatavilla.	Miten? Mitä?												
5. OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI													
5.1 Oppimisympäristö on suunniteltu siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa ja arvioida oppimistaan eri tavoin.	Miten?												
5.2 Työelämän edustajia perehdytetään opiskelijan arvioinnin periaatteisiin ja niiden soveltamiseen.	Miten tiedotetaan?												
5.3 Oppimisen arviointi on suunniteltu siten, että se motivoi ja kannustaa opiskelijaa.	Miten?												

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

II OPPIMISYMPÄRISTÖSSÄ TOIMIMINEN	Avaavat kysymykset	Arvioijan arviointi			Opiskelijat			Työelämän edustajat			Oppilaitoksen henkilöstön edustajat			Kehittämistarve ja -suunnitelma
		1	2	3	1	2	3	2	1	3	1	2	3	
1. OPISKELIJALÄHTÖISYYS														
1.1 Opiskelijoiden opiskelu etenee HOPSin mukaisesti (yksilölliset toiveet ja tarpeet huomioiden).	Mahdollistaako oppimisympäristö opiskelijoille erilaisia tapoja oppia?													
1.2 Opiskelijan oppimisprosessin eteneminen on tehty näkyväksi.	Miten prosessi dokumentoidaan/dokumentoituu?													
1.3 Oppimisympäristö on turvallinen.	<ul style="list-style-type: none"> - Onko opiskelijalle nimetty henkilökohdainen ohjaaja/vastuuhjaaja? - Miten opiskelija kokee olevansa yhteisön jäsen? - Miten on varmistettu, että oppimisympäristön välineet, varusteet ja laitteet ovat turvallisia? Miten on varmistettu, että opiskelija toimii turvallisuusohjeiden mukaisesti? 													
2. TUTKINNON PERUSTEIDEN MUKAISUUS														
2.1 Oppimisympäristö soveltuu tutkinnon perusteiden mukaisten työtehtäväkokonaisuuksien oppimiseen (työprosessit, työmenetelmät, välineet, materiaalit sekä tiedonhallinta).	Mitkä työtehtäväkokonaisuudet?Miten?													
2.2 Oppimisympäristö mahdollistaa ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien edellyttämän osaamisen saavuttamisen.	Mitä? Miten?													
2.3 Oppimisympäristö mahdollistaa elinikäisen oppimisen avaintaitojen kehittymisen.	Mitä taitoja ja miten?													

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

II Oppimisympäristössä toimiminen		Arvioijan arviointi			Opiskelijat			Työelämän edustajat			Oppilaitoksen henkilöstön edustajat			Kehittämistarve ja -suunnitelma
3. TAVOITTEELLISEN OPPIMISEN TUKI: OPETUS- JA OHJAUSMENETELMÄT		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
3.1	Oppimisympäristössä käytetään monipuolisia menetelmiä.													
3.2	Opetus- ja ohjausmenetelmät tukevat avaintaitojen kehittymistä.													
3.3	Oppimisympäristö ohjaa toimimaan kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.													
3.4	Oppimisympäristö ohjaa toimimaan vastuullisesti/yrittäjämaisesti.													
3.5	Oppimisympäristö tarjoaa paikan asiantuntijakohtaamisille (suora keskusteluyhteys työelämään). Opiskelija saa palautetta ja ohjausta oppimistilanteissa työelämän edustajilta.													
3.6	Oppiminen perustuu työelämän tehtäväkokonaisuuksiin ja harjaannuttaa ammattialan työprosesseihin ja ongelmanratkaisuun.													
4. RESURSSIT														
4.1	Oppiminen tapahtuu yhteistyössä työelämän kanssa.													
4.2	Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään oppimisen tukena.													
4.3	Tukipalvelut on organisoitu siten, että ne ovat tarvittaessa käytettävissä.													
4.4	Opiskelijalla on käytettävissään opittavan asian oppimisen edellyttämät aineistot ja välineet.													
4.5	Ammattialan työkalut, varusteet ja laitteet ovat ajanmukaisia, ja niitä on riittävästi.													

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoanut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

II Oppimisympäristössä toimiminen		Arvioijan arviointi			Opiskelijat			Työelämän edustajat			Oppilaitoksen henkilöstön edustajat			Kehittämistarve ja -suunnitelma
5. OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
5.1 Opiskelija arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan.	Miten? Missä vaiheissa?													
5.2 Opiskelija saa palautetta oppimistilanteissa vertaisiltaan (opiskelijakollegat), opettajilta ja työelämän edustajilta.	– Miten ja milloin palautetta on saatu? – Onko palaute ollut motivoivaa ja kannustavaa?													
6.1 Oppimisympäristön soveltuvuutta ammatillisen osaamisen kehittämiseen arvioidaan.	Ketkä? Miten?													
6.2 Oppimisympäristön tuomaa lisäarvoa oppimiseen arvioidaan suunnitelmallisesti.	Ketkä? Miten?													
6.3 Arvioinnit dokumentoidaan ja analysoidaan.	Miten?													
IV OPPIMISYMPÄRISTÖN JATKOKEHITTÄMINEN														
7.1 Kehittäjät laativat kehittämis ehdotuksia palautteiden perusteella.	Onko laadinta järjestetty?													
7.2 Kehittämis ehdotukset kootaan, ja laaditaan toimintasuunnitelma.	Miten oppimisympäristöä jatkokehitetään ja kuka kehittää?													
7.3 Koulutuksen järjestäjällä on olemassa dokumentoitu toimintamalli, jonka avulla syntyneet innovaatiot juurrutetaan osaksi normaalia toimintaa ja niistä tiedotetaan omassa organisaatiossa.														
7.4 Pedagogiset ja tekniset tukipalvelut mahdollistavat uusien innovaatioiden vakiintumisen osaksi arkea.	Miten?													

OPETUSHALLITUS

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoanut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

Kriteerien työstössä hyödynnettyjä lähdeaineistoja:

Ammatillisten tutkintojen perusteet

Oppimisympäristöjen kehittäminen -asiantuntijakoulutuksen WIKI (perustaja Pasi Silander).<http://oppimisymparistowiki.wikispaces.com/>.

Blended learning – sulautuvaa oppimista (Vainio, Leena), artikkeli luettavissa http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/Tutkimus_ ja_ kehitys/ Valtakunnalliset_ verkostohankkeet/ Ylempi_ amk_ tutkinto/ artikkelipankki/ teemat/ opetuksen_ toteutus/ Tab/ Blended%20learning%20-%20monimuotois- ta%20verkko-opetuksen%20hy% C3% B6dynt% C3% A4.

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön täydennysmateriaali www.edu.fi/kenguru ja siellä Oppimisprosessin suunnittelu -osio, jonka on käsikirjoittanut (Silander, Pasi 2007)

Verkko-opetuksen työkalupakki – Oppimisaihioista oppimisprosessiin (Silander, Pasi 2006), Oy Finn Lectura ab

Verkko-ohjauksen käsikirja (Koli, Hanne 2008), Oy Finn Lectura ab

PAREMPI OPPIA YHDESSÄ – Tukea eTwinning-hankkeesta http://www.oph.fi/julkaisut/2008/parempi_ oppia_ yhdessa

Oppilaitosten kestävä kehityksen kriteerit (ammattillinen koulutus), OKKA-säätiö, Suomen ympäristöopisto SYKLI, Eco-One.

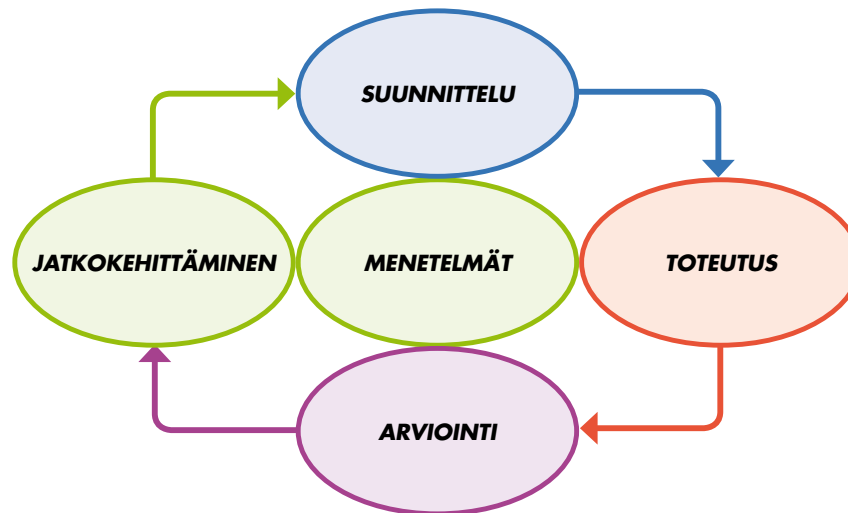
Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus (2008) <http://www.oph.fi/prime118/prime144.aspx>.

LIITE 2: PEDAGOGISEN KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTUKSEN ARVIOINTIKRITEERISTÖ

Huom.! Kriteeristöä voidaan käyttää monin eri tavoin arvioinnin tavoitteen ja tilaajan tarpeen mukaan. Lomakkeisto toimii myös itsearvioinnin työkaluna. Kriteeristöä voidaan käyttää esimerkiksi vain suunnittelu- tai toteutusvaiheen kysymyksiä tai valita eri vaiheista vain tietty arvioinnin kohde.

Kriteeristö on pedagogisen kehittämishankkeen suunnittelun ja toteutuksen arvioinnin työkalu. Arviointikriteeristö on vaiheistettu seuraavasti: **I SUUNNITTELU** **II TOTEUTUS** **III ARVIOINTI** ja **IV KEHITTÄMINEN**. Kuhunkin vaiheeseen on valittu kriteerit, joihin kulloinkin tulee kiinnittää huomiota. Kriteeristö perustuu CQAF-malliin.

Kuvio 1. CQAF-malli.

OPETUSHALLITUS

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoanut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

Keskeiset arviointikohteet:

1. Tarvelähtöisyys
2. Kehittämistyön mahdollistaminen, organisointi ja resursointi
3. Tiedottaminen, tuotteistaminen, levittäminen ja vakiinnuttaminen
4. Verkostoituminen

OHJE pedagogisen kehittämishankkeen toteutuksen arvioijalle

1. Tutustu kriteeristöissä mainittuihin arviointikohteisiin ja kriteereihin.
2. Perehdy arvioinnin kohteena olevan hankkeen toteutuksen itsearviointilomakkeistoon sekä hankkeesta ennakkoon toimitettuun muuhun aineistoon.
3. Tee hankkeesta arviointiaineistoon perustuva alustava arvio ja kirjaa lyhyesti, mihin dokumentteihin arvio perustui.
4. Mieti, keneltä ja millaista lisätietoa tarvitset, jotta pystyt tekemään relevantin arvioinnin
5. Muotoile tarkentavat lisäkysymykset, jotka esität hankkeen toteuttajille, oppilaitosjohton/-hallinnon edustajille tai ulkoisille kumppaneille haastattelussa.
6. Kirjaa vastaukset.
7. Tee lopullinen arvio dokumentaation, haastattelujen ja havainnointien pohjalta.
8. Vertaiskäynnin päätteeksi arvioijat kokoontuvat yhteiseen palaveriin, jossa eri arvioijien muistiinpanojen ja yhteisen keskustelun pohjalta kootaan lopullinen palauteraportti. Siihen kirjataan hankkeen toteutuksen keskeiset vahvuudet, kehittämiskohteet, mahdollisuudet ja uhat. Palauteraportti luovutetaan hankkeen toimijoille ja oppilaitosjohton edustajille yhteisessä palautetilaisuudessa.

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

ARVIOINTIKOHEET JA -KRITEERIT				
I HANKKEEN SUUNNITTELUVAIHE (kriittiset menestystekijät)	Arvio 1 = ei toteudu, 2 = toteutuu joskus/ kehittettävää 3 = toteutuu useimmiten/ erinomainen			Kehittämistarve ja -suunnitelma Kommentit, havainnot, puutteet, kehittämisohjeet jne. Kirjaa myös lyhyesti, mihin haastatteluun tai dokumentaatioon arvio mahdollisesti perustuu.
1. Tarvelähtöisyys	1	2	3	
1.1 Hankkeella haetaan ratkaisua/parannusta selkeästi määriteltyyn tarpeeseen. Kenen näkökulmasta ratkaisua haetaan havaittuun ongelmaan (opiskelijat, muuttuvat työelämän tarpeet, oppilaitos)?				
1.2 Asiakasnäkökulmat on huomioitu hankkeen suunnittelussa: opiskelija/työelämä/henkilöstö/muu asiakas.				
2. Kehittämistyön mahdollistaminen, organisointi ja resursointi				
2.1 Hanke on suunniteltu organisaation strategian mukaiseksi, ja sillä on johdon tuki.				
2.2 Kehittämistyö nähdään organisaation kehittämisen ja henkilöstön osaamisen kehittämisen välineenä. Organisaatio rohkaisee henkilöstöä tuottamaan ideoita ja tukee innovaatioiden kehittämistä.				
2.3 Kehittäminen katsotaan osaksi koko henkilöstön työtä, ja kehittämishankkeita toteutetaan yhteisöllisesti.				
2.4 Organisaation hanketoiminta kokonaisuutena on koordinoitua (päällekkäisyyksiä vältetään, synergiaa tavoitellaan).				
2.5 Hankkeelle on laadittu selkeä suunnitelma, jossa on sovittu hankkeen tavoitteista, resursoinnista, toteutusaikataulusta sekä pilotoinnista.				
2.6 Työnjaosta ja hanketoimijoiden rooleista on selkeästi sovittu.				
3. Tiedottaminen/tuotteistaminen/levittäminen				
3.1 Hankkeesta on laadittu tiedotussuunnitelma, jossa on kuvattu hankkeen toteutuksen aikaiset tiedotuskanavat ja vastuhenkilöt.				
3.2 Hankkeen mallintamisesta, tuotteistamisesta ja levittämisestä on laadittu suunnitelma, jossa on kuvattu eri toimijoiden vastuut, roolit, kohderyhmät ja aikataulut.				
4. Verkostoituminen				
4.1 Hankesuunnitelmaan on kirjattu, miten hanke verkostoituu muiden organisaatioiden kanssa, ja siinä on nimetty sidosryhmät ja yhteistyökumppanit.				

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

II HANKKEEN TOTEUTUSVAIHE				Kehittämistarve ja -suunnitelma
2. Kehittämistyön mahdollistaminen, organisointi ja resursointi	1	2	3	
Kehittämistyön mahdollistaminen				
2.1 Organisaatiossa hyödynnetään innovaatiopotentiaalia sallimalla nykyisten rakenteiden ja toimintatapojen kyseenalaistaminen ja kannustamalla kokeilemaan uusia toimintatapoja sekä opetusjärjestelyjä ja -menetelmiä.				
2.2 Organisaation rakenteet mahdollistavat uusien toimintatapojen, opetusjärjestelyjen ja menetelmien kehittämisen ja kokeilemisen: opetuksen toteutussuunnitelma, jaksotukset, lukujärjestykset ja arviointikulttuuri.				
2.3 Organisaation projekti-/hankeohjeistus tukee kehittämishankkeiden toteutusta.				
2.4 Kehittämistyö nähdään osana omaa työtä (kytkentä opetustyöhön).				
Kehittämistyön organisointi				
2.5 Hanke on vaiheistettu, ja työnjako on selkeä.				
2.6 Hankesuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään tarvittaessa.				
Kehittämistyön resursointi				
2.7 Kehittämishankkeen toteuttajilla/osallistujilla on riittävä osaaminen hankkeen toteuttamiseen, tai heillä on mahdollisuus kouluttautumiseen.				
2.8 Kehittämishankkeen toteuttajille varattu aikaresurssi on realistinen.				
2.9 Työvälineitä, koneita ja laitteita, verkkoyhteyksiä tms. hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeellisia laitteita ja varusteita on riittävästi.				
2.10 Hankkeen toteuttajilla on pedagoginen ja tekninen tuki.				
3. Tiedottaminen, tuotteistaminen, levittäminen ja vakiinnuttaminen				
3.1 Hankkeesta tiedotetaan monipuolisesti eri medioita hyödyntäen organisaation sisäisesti sekä yhteistyökumppaneille ja muille ulkoisille sidosryhmille.				
3.2 Kehittämishankkeesta keskustellaan organisaatiossa eri osapuolten kesken: opiskelijat, henkilöstö, työelämä, johto.				
3.3 Informaatiota hankkeesta on helposti saatavissa, ja se on ymmärrettävää ja kuvaavaa.				
3.4 Kehittämishankkeen prosessin eri vaiheet on dokumentoitu.				
3.5 Kehittämishankkeessa kehitetyt toimintamallit on tuotteistettu valtakunnallisesti hyödynnettäviksi. Mallissa on kuvattu toimijat, toimijoiden roolit, työvälineet ja toiminnan vaatima resursointi.				
3.6 Hankkeessa syntyneiden toimintamallien vaatima resursointi on selvitetty.				
3.7 Hanke tuottaa toimintamalleja, jotka vakiinnutetaan osaksi normaalia toimintaa. Mallit kirjataan opetuksen toteutussuunnitelmaan.				
3.8 Hankkeen tuotosten levittäminen on hankkeen aikaista ja jatkuvaa.				
3.9 Hankkeen tuottamaa asiantuntijuutta hyödynnetään, syvennetään ja levitetään organisaatiossa.				

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoitunut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

II Hankkeen toteutusvaihe				Kehittämistarve ja -suunnitelma
4. Verkostoituminen	1	2	3	
4.1 Hanke on verkostoitunut organisaation sisäisesti sekä hankkeen edustaman ammattialan toimijoiden ja eri koulutusalojen kesken.				
4.2 Hanke on verkostoitunut alueellisesti työelämän ja muiden tahojen kanssa sekä tehnyt kirjallisia sopimuksia yhteistyöstä.				
4.3 Hanke on verkostoitunut alakohtaisesti valtakunnan tasolla.				
4.4 Hanke on verkostoitunut valtakunnallisesti eri koulutusalojen kesken.				
4.5 Hanke on verkostoitunut eri koulumuotojen kesken.				
4.6 Hanke on verkostoitunut kansainvälisesti.				
4.7 Hankkeen verkostoitumista on systemaattisesti hyödynnetty ja edistetty.				
III ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN				Kehittämistarve ja -suunnitelma
5.1 Koulutuksen järjestäjällä on olemassa dokumentoitu toimintamalli, jossa on määritelty, miten hankkeen toteutusta arvioidaan ja miten palaute kerätään, analysoidaan ja käsitellään.				
5.2 Hankkeen toteutuksesta kerätään palautetta, ja sitä seurataan ja arvioidaan systemaattisesti: asiakkaat, henkilöstö, työelämä, yhteistyökumppanit.				
5.3 Palautteen pohjalta laaditaan kehittämisehdotuksia, joilla parannetaan olemassa olevia tai luodaan uusia toimintamalleja. Kehittämisehdotukset kootaan, ja niistä laaditaan toimintasuunnitelma. Miten oppimisympäristöä jatkokehitetään? Kuka kehittää?				
5.4 Pedagogiset ja tekniset tukipalvelut mahdollistavat uusien innovaatioiden vakiintumisen osaksi arkea. Miten? (Pedagogiset ja tekniset tukipalvelut)				

*Kehittämideoita ja ajatuksia (kenelle, mitä?)
Miten toivoisit palautetta hyödynnettävän*

OPETUSHALLITUS

© Vertaisarvioijat-yhteisön jäsenet <http://vertaisarvioijat.ning.com/> Kehittämistyötä ja pilotointia on koordinoanut vuosina 2008–2009 Minna Taivassalo-Salkosuo

Kriteerien työstämisessä hyödynnetyt lähdeaineistot:

Arviointi ja itsearviointi projektin työvälineinä -julkaisu (Itä-Suomen lääninhallituksen julkaisu nro 82).

Vaikuttava ote toimintaan! -julkaisu http://eduksi.pkky.fi/vaikuttava/Opas_painoversio.pdf

Tiedosta – Arvioi – Paranna: itsearviointi ESR-projektien kehittämisen välineenä http://www.mol.fi/esr/fi/_yleiset/itsearviointi.pdf

Seppänen-Järvelä, Riitta: Prosessiarviointi kehittämissuorituksissa – Opas käytäntöihin. FinSoc Arviointiraportteja 4/2004. Helsinki Stakes.

http://groups.stakes.fi/NR/ronlyres/2C41CB87-6134-4C94-8D1B-46CD906C3B33/0/Arviointiraportteja4_04.pdf

Itsearviointiopas <http://www.esr.fi/esr/fi/yleiset/itsearviointi.pdf>.

Projektin vetäjän opas <http://www.esr.fi/esr/fi/yleiset/pvopas.pdf>.

Hyvästä paras Jaettu kehittämisvastuu ESR-projekteissa Hyvät käytännöt -käsikirja http://www.mol.fi/esr/fi/_yleiset/TM_HK_Hyvasta_paras_web_korjaus_02022005_lock.pdf

Projektituotteistajan opas http://www.esr.fi/esr/fi/yleiset/TM_ESR_Projektuott_opas_web_01_lock.pdf.

[Projektipäällikön kuusipaikkamalli, ”KOPPI”-projekti](#)

– Ajatuksia ja kokemuksia projektin ohjaamisesta. Mari Räcköläinen, Petri Kallionpää, Paula Kilpeläinen, Pauli Koivusaari, Erja Kotimäki, Kirsti Salo.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus 2008 <http://www.oph.fi/prime118/prime144.aspx>.

Ideasta innovaatioksi – Luovuus hyötykäyttöön. Mika Mäkeläinen, Jim Solatie 2009. Talentum Oyj.